

jeziku, nego je. — Sploh s prevodi iz slovanskih jezikov nimamo sreče. Prvič smo kolikor mogoče nespretni pri izbiranju snovij. Saj je pa tudi res silno težko izbrati za naš narod primerne tvarine iz literatur slovanskih narodov, ki so nam sicer najsorodnejši po jeziku, katerih žitje in mišljenje pa je vzpričo več kot tisočletnega separatnega razvoja dijametralno različno od našega. Resnica je, morda nekaterim trpka, a zato nič manj istinita, da bi naši prevoditelji v nemški, laški in drugih zapadnih literaturah našli veliko več našemu narodu primernih snovij. — Omenjena težkoča pa se pomnožuje s tem, da je med nami (in za Hrvate velja isto, kar je že parkrat dokazal Jagić) vzpričo fizičnih zaprek silno plitvo znanje slovanskih jezikov, izimši hrvaškega in srbskega, mnogo plitvejše, negoli nemščine ali laščine. To oviro veliko premalo uvažujejo naši prevoditelji, izmed katerih se mnogi s prevodi iz slovanskih jezikov šele uče dotičnih jezikov. Toda neizogiben postulat za dobro prelaganje — o tem smo že nekje drugje govorili — je ta, da bodi prelagatelj jeziku, iz katerega prelagaj, prav tako vešč, kakor materinščini, poznajoč vse njegove finosti, podrobnosti in nijanse. Prav zategadelj bi odkrito in z dobrim namenom svetovali uredništvu »Slovanske knjižnice«, naj razširi svoj program ter prekrsti svojo knjižnico v »Univerzalno knjižnico«, ter naj bode preverjeno, da mu bode doteklo iz nemške in laške literature poleg češke največ porabnega, našemu narodu ugajajočega gradiva.

Slovanske knjižnice je izšel 40. snopič. To je že tretja knjiga, ki nam je v tej kratki dobi izza zadnje naše številke došla iz premarljive Gabrščekove tiskarnice. V tem snopiču je objavljen »Materin blagoslov«, ponatisek znane »igre v treh dejanjih«, ki jo je spisal Anton Klodič-Sabladoski. — O tem prezanimivem igrokazu o priliki še kaj več!

Izvestja Muzejskega društva za Kranjsko je izšel 3. letošnji sešitek, in njegova vsebina je zopet jako zanimiva. Obsega te-le točke: 1. Konrad Črnologar: Grobni spomeniki v Stičini. (Konec) 2. I. Vrhovnik: Janez Debevec. (Konec.) 3. I. Vrhovnik: Nekaj Vodnikove ostaline. 4. Janko Barlè: Obseg ljubljanske škofije pod škofom Hrenom. (Konec.) 5. A. Koblar: Kranjske cerkvene dragocenosti I. 1526. (Dalje.) 6. S. Robič: Kranjski lišaji (Lichenes). (Dalje.) — Mali zapiski: 1. I. V.: Anton Linhart kot dijak. 2. I. V.: Slovenski umetnik Franc Jelovšek. 3. I. V.: Kapelica v Krakovem. 4. J. Šašel: Zemeljski potres v Mokronogu. 5. S. R.: Letošnja razkopavanja na Brezju pri Mirni Peči.

Slovensko-nemškega slovarja Wolfovega je izšel edenindvajseti sešitek, obseza joč besede od *u* do *volja*.

»Šolskih izvestij« nam je došlo doslej še jako malo, vsega skupaj troje, izmed gimnazijskih samo »Jahresbericht des k. k. Obergymnasiums in Rudolfswert« (sic! Uradna pisava je menda Rudolfswert*A*); v le-tem »Jahresberichtu« je poleg »Naznanila o začetku šolskega leta 1895/96. slovenska samo še razprava na njega čelu: »Božji grob pri Grmu poleg Novega mesta«, ki jo je spisal prof. dr. J. Marinko (16 str. vel. 8°), in ki je okrašena z načrtom kapele božjega groba in štirimi nje se dostajajočimi podobami. — Ljubljanski gimnaziji letos menda radi potresa nista izdali nič poročil, Kranjska gimnazija pa je neki izdala nemško poročilo z latinsko razpravo na čelu — dobili ga nismo do tega trenutka, ko to pišemo. Če je to res, potem lahko po receptu tistega »lucus a non lucendo« ali »canis a non canendo« napravimo ta-le krilati izrek: »Kranjska gimnazija se zato imenuje kranjska, ker ni kranjska.«

Izmed malošolskih izvestij sta se nam doposlali samo letni poročili obeh mestnih petrazrednih deških ljudskih šol in obrtnih pripravjalnic, oziroma šolskih delaru (sic!) v Ljubljani. Poročilo I mestne šole ima na čelu tudi še prvi oddelek (I.) životopisne

črtice o Andreju Praprotniku, ki jo je šolski mladini spisal E. Gangl (8 str.) s čedno doprsno podobo slavljenega pokojnika.

Kakor poročilo o drugih šolskih izvestjih, bodo pogrešali naši čitatelji tudi poročilo ali oceno nekaterih drugih knjig in knjižic, ki so izšle v zadnjih mesecih, n. pr. o ljubljanskem potresu, o kranjskih šolskih zakonih itd. Mi te zamude nismo krivi. Načeloma napravimo vsaj naznanilo vsake še tako drobne brošurice, ki se nam dopslje. Toda če mislijo častiti založniki, da je poleg ocenjevanja naša rodoljubna dolžnost, da si moramo tisto od njih založeno knjigo, ako si hočemo privoščiti nje oceno, tudi še nabaviti sami iz svojega žepa, morla iz uredniškega dispozicijskega fonda, tedaj mi menda vsi častiti naročniki in čitatelji pritrdijo, da je tako postopanje nasproti najstarejši, smeli bi reči: jedini slovenski reviji vendar le malo najivno, da ne rečemo prostaško. Te naše rekriminacije niso morda fugirane. Hoteč oceniti neko pred nedavnim časom izšlo nemško-slovensko uradno knjigo z ozirom na vrlino njene slovenščine, smo se obrnili naravnost na založništvo; a le-to nam je odgovorilo, da je knjiga predraga, da bi moglo postreči tudi »Zvonu« z zastojniškim eksemplarem. Knjiga namreč stane nekaj čez tri goldinarje. Habeat sibi! Vendar nam je ocena obljubljena od prijateljske, strokovnjaške strani. — Naši čitatelji pa iz tega konkretnega slučaja lahko posnamejo, kako je še pri nas knjištvo in založništvo v povojih, in s kolikimi zaprekami se ima boriti slovstvena kritika.

To priliko pa naj porabimo, da še jedenkrat opozorimo vse častite založnike kakeršnihkoli slovenskih knjig in knjižic, naj nam dopsljejo po jeden izvod na razpolaganje; ako vsake ne ocenimo temeljito, vsaj oznanim o vsako. In že s tem je veliko ustrezno, prvič založnikom samim, in drugič — kar je še mnogo važnejše — stvari sami, t. j. pospeševanju in olajševanju slovenskega knjigopisja ali biblijografije

Kapelica na Friškovcu. Pod gorenjim naslovom je priobčil J. V. v zadnjih »Izvestjih muzejskega društva« (letnik V, seš. 2., pag. 85. seq.) zanimivo črtico, v kateri pravi med drugim: . . . Kaj je bilo v prejšnjih časih na Friškovcu? Najbrže je bilo tu morišče za ženske, če nas ne vara o. Marko Pohlin s svojim poročilom v knjigi: »Tu malu Besedishe treh jesikov« (1782), kjer piše: Frishkovz, Richtplatz f. Weibspersonen, locus suplicii. V »Glossarium Slavicum« (1792) pa po svoje etimološki razlaga: »Friškovc a gr. φρίξ, ein Schauder, horror, qui praetereuntes occupat.« — Da, na Friškovcu je bilo svoječasno morišče — da-li samo za ženske, ne vem. Babica moja, Josipina Švelčeva, porojena Ambroževa, ki je umrla dne 16. vel. srpana l. 1879. v dobi 84 let, in njena sestra Neža, moja praujna, ki je umrla 10. sušca l. 1885, stara 92 let — obe iz znane Tramševe rodbine s Sv. Petra ce ste v Ljubljani, v kateri se je bil tudi narodil prvi narodni župan ljubljanski, Miha Ambrož, onima rodni brat — sta popevali mnogokrat narodno pesem o lepi Uršiki, »katero so na Friškovcu ob glavo dejali.« To pesem sta se naučili od svoje matere, a ta jo je bila čula tudi že od svoje, in le-ta je baje celo poznala nesrečno Uršiko. Babica in praujna sta pripovedovali nam otrokom ono zgodbo, ki se je torej vršila menda nekako v pričetku prošlega veka, ter pristavljali, da so nekđaj na Friškovcu obešali in obglavljali hudodelce. Živo se še spominjam, da mi je nekoč praujna Neža, ko smo se z ljubljanskega polja mimo Friškoveca vračali domov, kažoč na »rdeči križ« — in uprav tam stoji dandanes »Gradiškova kapelica« — rekla: »Vidiš, tam-le so lepo Uršiko ob glavo dejali.« — Uršika je bila komaj 17 let stara, najlepše dekle pod šempeterskim zvonom. Vsi fantje so goreli za njo, a ona je ljubila jedino le svojega Jurja, lepega mladeniča, ki je služil za hlapca. Doma je bila s šempeterskega predmestja. Povila je sinka ter ga umorila,